

Lunds Universitet
Sociologiska Institutionen

May The Force Be With You

- En kvalitativ studie av Jediismen ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv

Författare: Amelie Malmgren
Kandidatuppsats Soc K01, 61 – 90 p
Vårterminen 2009
Handledare: Birgitta Ericson

ABSTRACT

Författare: Amelie Malmgren

Titel: May The Force Be With You – En kvalitativ studie ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv

Handledare: Birgitta Ericson

Kandidatuppsats Soc K01, 61 – 90 p

Sociologiska institutionen, vårterminen 2009

Bakgrund:

Den sekulariseringsprocess som länge har gjort sig gällande i det västerländska samhället har måhända lett till en påtvingad reträtt för de traditionella religionerna men samtidigt öppnat dörren för andra former av religiositet och spiritualitet. En av dessa nya religioner som har etablerat sig på dagens religiösa marknadsplats är Jediismen, ett alternativt livsåskådningssystem baserat på George Lucas omåttligt populära Star Wars- filmer. Genom att avlägga Jedi- eden får man tillgång till denna populärkulturella samt icke- vinstdrivande ”online” - religion som förkunnar personlig utveckling genom att följa kraften (the force).

Syfte:

Syftet med undersökningen har varit att skapa en djupare förståelse för varför en religion som Jediism attraherar. Med uppställd frågeställning: *”Varför väljer man att bli Jediist samt vad innebär det?”* undersökte jag varför man väljer att involvera sig i just Jediismen samt vad detta trossystem utlovar som de traditionella kyrkorna inte längre kan erbjuda.

Därtill valde jag att koppla denna förståelse till en diskussion kring det västerländska samhället i stort, då mitt personliga initialläge utgick från att religionen måste förstås som ett igenkänningstecken för vår samtida samhällsform.

Resultat:

Min undersökning visar att valet av Jediism baseras på personliga preferenser och motiveras dels av en redan befintlig existentiell tankeverksamhet men kan också förstås som en följd av ett kritiskt samhällstänkande där traditionella alternativ betraktas med skepticism. Ytterligare framgår det att Jediismen som religion är oerhört flexibel, då den tolkas individuellt vilket också innebär en avsaknad av ”rätt och fel” i religionsutövningen. Då Jediismen befinner sig på Internet erbjuds dess anhängare därtill både stor tillgänglighet och anonymitet samt tillgång till en extra identitet och ett andrum fritt från vardagens krav och måsten.

Nyckelord:

Jediism, Jedi, religion, kvalitativ metod, hermeneutik, socialkonstruktionism

Innehållsförteckning:

1	Inledning.....s. 5
1.1	Syfte och frågeställning.....s. 6
1.2	Begreppsdefinition.....s. 7
1.3	Uppsatsens disposition.....s. 7
2	Vad är Jediism?.....s. 8
2.1	Once upon a time in a galaxy far far away.....s. 8
2.2	May the force be with you.....s. 10
2.3	Tidigare forskning.....s. 11
3	Teori.....s. 13
3.1	Motivering av teorival.....s. 15
4	Metod och Genomförande.....s. 15
4.1	Metodval.....s. 16
4.2	Vetenskapsfilosofisk position .....s. 16
4.3	Urval.....s. 16
4.4	Val av intervjuform och utformning av intervjuguide.....s. 17
4.5	Etiska överväganden.....s. 18
4.6	Validitet och Reliabilitet.....s. 19
4.7	Genomförande.....s. 20
4.8	Bearbetning av insamlat material.....s. 21
5	Analys.....s. 22
5.1	Jakten på svar.....s. 22
5.2	Ständig tillgänglighet – sällskap och stöd på distans .....s. 24
5.3	Hur ser ditt tempel ut?.....s. 25
5.4	Jedi- rollen och verklighetspaus.....s. 26
5.5	Slutsats.....s. 28
6	Slutlig diskussion.....s. 29
6.1	Brister, bragder och förslag till vidare forskning.....s. 31
7	Källförteckning.....s. 32
8	Bilaga.....s. 34

The Jedi Creed

I believe in the Living Force Of Creation;
I am a Jedi, an instrument of peace;
Where there is hatred I shall bring love;
Where there is injury, pardon;
Where there is doubt, faith;
Where there is despair, hope;
Where there is darkness, light;
And where there is sadness, joy.

I am a Jedi.

I shall never seek so much to be consoled as to console;
To be understood, as to understand;
To be loved, as to love;
For it is in the giving that we receive,
In pardoning we are pardoned;
And in dying that we are born to eternal life.

The Living Force Of Creation is always with me; I am a Jedi.

1. Inledning

För över hundra år sedan konstaterade Max Weber att världen höll på att vakna upp ur en förtrollning. De magiska och bortommänskliga förklaringsmodeller som vi hade vänt oss till innan modernitetens intåg var i upplösning. I det moderna samhället visste man bättre. Med hjälp av vetenskap och rationalistiskt tänkande kunde nu allt beskrivas, tolkas och förklaras, utan att man för den saken skulle behöva blanda in Gud. Och Weber var inte ensam. Under decennier försvarade religionssociologer teorin om att västvärlden var på väg in i en övergripande sekularisering, där samhällets institutioner drog sig undan religionens alltmer begränsade inflytande (Geels & Wikström 1999/2006, s. 385).

Själv frågar jag mig om Weber hade formulerat sig likadant om han hade varit i livet idag? Eller om han hade vetat om att det finns människor som engagerar sig i Jediism, en religion baserad på science fictionfilmer?

Uppenbarligen är det omöjligt att få svar på ovanstående frågor men en sak står säkert, dagens verklighet ser annorlunda ut än det samhälle där Weber levde och verkade.

Ett, i mina ögon, tydligt tecken på att så är fallet är den utveckling som dagens religion i skrivande stund genomgår. Likt övriga samhällsliga institutioner har även den kommit att förändras radikalt under de senaste decennierna. Bland annat Peter L. Berger, en av samtidens främsta religionssociologer, som tidigare försvarade sekulariseringshypotesen, har gjort en helomvändning. Nyligen skrev han att det inte finns någon anledning att anta att religionen, för individen, kommer att spela en mindre roll under det tjugoförsta århundradet (citerat i Partridge 2004, s. 359). Religionspsykologerna Geels och Wikström resonerar likaledes och påpekar att begreppet sekularisering långtifrån är entydigt. De väljer istället att skilja på tre typer av sekularisering – en på samhällslig nivå, en på organisatorisk och en på individuell nivå. Vidare skriver de att ”det finns teoretiker som menar att en konsekvens av samhällslig sekularisering kan vara att det uppstår en marknad för individuella religiösa, andliga eller livsåskådningsmässiga behov” (Geels & Wikström 1999/2006, s. 386).

Detta går helt i riktning med min egen uppfattning angående samtidens religiositet. Måhända att de större etablerade religionerna är på tillbakamarsch, i alla fall i västvärlden, men det finns mycket som tyder på att den enskilda individen fortsätter sitt sökande efter mening och innebörd i vardagen. Med andra ord, de förklaringar och vetenskapligt bevisade sluttaster som mänskligheten har åstadkommit tillgodoser många behov, men inte alla. Det finns fortfarande en vilja att söka efter en sanning som ligger utanför vår rationella förståelseram, en jakt på svar och en vägran att se meningslösheten i vitögat.

En ny religion som har funnit sin väg till denna ovan nämnda religiösa marknad är Jediismen, ett alternativt livsåskådningssystem baserat på George Lucas Star Wars- filmer.

Jediismen beskrivs bäst som en populärkulturell religion som främst existerar på Internet även om det numera finns en fysisk kyrka i England. I vissa avseenden påminner den om Scientologkyrkan som också kan beskrivas som science fiction- baserad, dock finns det en, i mina ögon, avgörande skillnad. Jediismen är inte vinstdrivande då det aldrig var George Lucas intention att skapa en religion. I en intervju i Time Magazine (Moyer 1999, vol.153, nr. 16) blev han tillfrågad om hur han själv känner inför det faktum att unga människor använder sig av hans filmer för religiös inspiration istället för organiserad religion. Hans svar lyder som följer:

- Jag hoppas att den utvecklingen inte kommer att fortsätta då jag definitivt tror att det förfarande finns plats för organiserad religion. Jag skulle avsky att en dag upptäcka att vi befinner oss i en totalsekulariserad värld där underhållning utgjorde någon form av religiös upplevelse (min översättning).

Samtidigt är kanske den dagen redan här, för Jediismen existerar och växer dessutom i medlemsantal. Själv undrar jag nyfiket vilka dessa människor är? Varför väljer man att involvera sig i Jediismen framför en traditionell religion? Vad utlovar detta trossystem som de etablerade kyrkorna inte längre kan erbjuda? Och, framför allt, går Jediismen verkligen att tro på, då religionens upphovsman (George Lucas) är en helt vanlig människa som varken besitter gudomligt ursprung eller ens viljan att skapa en religion?

1.1 Syfte och frågeställning

Med detta arbete avser jag att skapa förståelse för hur en religion som Jediismen kan attrahera människor utan att för den sakens skull falla offer för reduktionism. Jag syftar alltså *inte* efter att förklara Jediism i ”ingenting – annat – än” sociologiska termer. Tvärtom ämnar jag att, genom att föra dialog med dess anhängare, skapa en djupare förståelse för vad Jediism som trossystem har att erbjuda. Då jag själv anser att religionen bör förstås som ett obestridligt igenkänningstecken för vårt samtida västerländska samhälle vill jag se huruvida eventuell förståelse för dess anhängare även kan bidra till insikt för tidstypiska samhällsfaktorer som pluralism och individualism. För att uppnå dessa mål ämnar jag i min undersökning att ta reda på:

Varför väljer man att bli man Jediist samt vad innebär det?

1.2 Begreppsdefinition

Min forskningsfråga är kort och fåordig men samtidigt är den medveten då de ingående orden är talande och inbegriper mycket. Något som jag hoppas att följande konceptualisering av nyckelbegrepp kommer att förtydliga.

Jediist

Innan jag klargör vad det innebär att vara Jediist vill jag förtydliga vad det *inte* innebär. Det här arbetet handlar vare sig om Star Wars- fantaster eller rollspelare utklädda i bruna kåpor med lasersvärd. Det finns visserligen gott om sådana också, men de är inte av intresse för min undersökning.

När jag använder mig av termen Jediist hänvisar jag tvärtom till en människa som är engagerad i Jediismen i ett *religiöst syfte*. Oavsett ålder, kön, etnicitet, socioekonomisk status eller en fallelse för att leka med lasersvärd utgör den religiösa övertygelsen minsta gemensamma nämnare bland de personer som jag klassificerar som Jediist.

Väljer att bli

Jag har bestämt mig för att använda ordet *väljer* i ett försök att accentuera det faktum att Jediism just handlar om ett medvetet val. Till skillnad från traditionella religioner som exempelvis kristendom, islam eller hinduism är Jediismen ingenting man föddes in i, tvärtom så väljer man att ta sig an religionen genom att avlägga en ed och ett löfte om att följa Jedi - vägen. Därtill har jag, istället för att fråga varför människor dedicerar eller hänger sig till Jediism, valt ordet *bli*, futurum av verbet vara. På så vis hoppas jag att mitt initialläge, valt utifrån respekt och hänsyn, framgår tydligt. Man *är* en Jediist, precis som man är kristen eller jude.

Innebär

Slutligen vill jag också påpeka att Jediism inte handlar om att spendera tid på Internet eller att det räcker med att enkom avlägga en ed för att bli Jediist. Tvärtom finns det, som i vilken religion som helst, moraliska normer och föreskrifter att följa. Genom att fråga vad det *innebär* att vara Jediist, utgår jag från att detta medvetna val faktiskt implicerar någonting.

1.3 Uppsatsens disposition

I detta första kapitel återfinns inledningen till mitt valda ämne samt en redovisning för syftet och den frågeställning som ligger till grund för studien. Detta följs upp av en begreppsdefinition av undersökningens centrala begrepp samt uppsatsens disposition. I det

andra och följande kapitlet ges läsaren en kort inblick i min egen förförståelse för Jediism samt tidigare forskning kring religionen. I det tredje kapitlet presenterar jag min teoretiska utgångspunkt, socialkonstruktionism, som jag senare kommer att ansluta till min empirianalys. Det efterkommande fjärde kapitlet behandlar undersökningens metod och består av ett resonemang kring min valda forskningsmetod, vetenskapsfilosofiska position, urval, etiska överväganden, validitet och reliabilitet samt själva genomförandet och bearbetningen av insamlat material. I nästkommande kapitel följer min analys där insamlat material kopplas till vald teori samt tidigare forskning. Inom detta kapitel presenteras även min slutsats som baseras på mitt syfte och frågeställning. I det sjätte och sista kapitlet följer en avslutande diskussion kring min förförståelse, positiva och negativa erfarenheter från undersökningen samt förslag till fortsatt forskning.

2. Vad är Jediism?

Innan jag går vidare anser jag det nödvändigt att dela med mig av min egen förförståelse samt ge en kortfattad beskrivning av Jediismen. Även om jag omöjligen kan göra hela fenomenet rättvisa i det här arbetet då utrymme ej ges vill jag på så sätt ge läsaren en rimlig chans att sätta sig in och förstå kommande metoddiskussion, analys samt undersöknings slutliga resultat.

2.1 Once upon a time in a galaxy far far away...

Det råder delade meningar om Jediismen exakta uppkomst, de siffror jag själv har tagit del av om religionens existens varierar från allt mellan tio till nitton år. Även det precisa antalet Jediister är svårövergrippligt eftersom religionen främst är Internetbaserad och hålls samman av grupper som interagerar via olika hemsidor, chattar, bloggar och Myspace. Denna problematik medför även att man omöjligen kan tillskriva enbart en av platserna som den ”sanna” kyrkan. De större samlingsplatserna är dock Jedi Sanctuary som år 2003 blev beviljad medlemskap i den amerikanska religiösa organisationen Universal Life Church. Två år senare, 2005, registrerades Texas- baserade Temple of the Jedi Order som ett icke-vinstdrivande samfund och i USA har de laglig rätt att förrätta äktenskap. Ytterligare två år senare, 2007, grundade bröderna Barney och Daniel Jones en fysisk kyrka i Wales vars medlemmar erbjuds gudstjänster och kurser¹. Dessutom bör Internetbaserade Temple of the Jedi Force nämnas, en utbrytare från originalet Temple of the Jedi Order då man inte kunde enas om det exakta

---

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Jedi_census_movement [2009-02-02]

upplägget för hur religionen skulle presenteras. Medlemskap på den ena hemsidan garanterar dock medlemskap på den andra och dessa två organisationer för ett nära samarbete. Slutligen bör även Jedi Praxeum betraktas, ett Oklahoma- baserat Internetsamfund som även det har växt fram från Temple of the Jedi Order.

Jediism som religion välkomnar alla människor utan att diskriminera mellan etnicitet, kön eller annan religiös tillhörighet. Första steget är att avlägga Jedi- eden som dessutom finns specialutformad för kristna, judiska, muslimska samt buddistiska anhängare, vilket innebär att det snarare handlar om att komplementtera än att konvertera. De ovan nämnda samlingsplatsernas exakta utformning varierar lite men gemensamt är att de alla har en stark hierarkisk organisationsform med möjlighet att klättra i rang. Detta kräver dock dedikation och kan närmast liknas vid en utbildning. Väljer man att påbörja sin träning via exempelvis hemsidan Temple of the Jedi Force² (som jag själv gjorde inför detta arbete) tilldelas man inledningsvis titeln ”initiate” eller ”youngling” efter att ha fyllt i ett formulär med personliga uppgifter. Därefter uppmanas man att själv bekanta sig med Jediismens fundament genom att aktivt ta del i de diskussioner som förs på templets olika chattar. När man känner sig redo skriver man ett första prov för vilket ett minimikrav på kunskap finns uppställt. Klarar man detta grundprov och avlägger Jedi - eden anses man valbar för lärlingskap (apprenticeship) vilket innebär att man blir kontaktad av personer som besitter Knight- eller Master – ställning och som erbjuder sig att ledsaga kommande studier. Dock är det lärlingen själv som väljer vem som ska bli dess lärare och det läggs stor vikt på personlig kemi och att det ska ”kännas bra”. Man får sedan tillgång till ytterligare textdokument och mp3-filer som man laddar ner och studerar och diskuterar med sin lärare.

Perioden som lärling varar minst nio månader och avslutas med ytterligare ett skriftligt prov. Detta läses och begrundas inte bara av läraren utan av alla medlemmar i templets församling (the temple council) som sedan röstar huruvida lärlingen har gjort sig förtjänt av titeln Knight. Åtnjuter man majoritetens benådande samt är 18 år gammal stiger man till Knight-rang. Som Knight åläggs man uppgiften att ta sig an nya lärlingar och att fortsätta att aktivt ta del i diskussioner. Om man själv lyckas träna upp en lärling till Knight har man möjlighet att utnämnas till Master. Återigen krävs det att man har spenderat minst nio månader som Knight och att man får majoriteten av rösterna från templets församling. Som Master fortsätter man sedan dels att undervisa lärlingar men åläggs också mer uppgifter som att agera mentor på olika chattar eller ta del av administrativt arbete eller underhållningsjobb av hemsidan.

---

² <http://templeofthjediforce.org/> [2009-02-02]

På andra tempels eller församlingars hemsidor som jag har varit i kontakt med fungerar det i stora drag likadant även om benämningarna på de olika rangställningarna kan skifta. Exempelvis Temple of the Jedi Order använder sig istället av termer som kyrkoherde, präst, biskop och ärkebiskop för de olika rangställningarna som erbjuds att klättra genom. Även om jag själv, på grund av tidsbrist, inte ens hann bli lärling, var tiden jag spenderade på de olika hemsidorna och chattarna intressant då det gav god insyn i interna sociala mönster.

2.2 May the force be with you

Kan man då verkligen klassificera Jediism som en religion? För att besvara denna fråga måste man inledningsvis definiera vad begreppet religion innebär. I Svenska Nationalencyklopedin återfinns följande förklaring: "En kulturyttring som inte låter sig infångas under någon generellt accepterad, heltäckande definition. Otaliga försök har gjorts att i en allmängiltig formel fånga de olika religionernas väsen" (Religion 1998, Nationalencyklopedin).

Detta må låta förvirrande, men det är sant, det finns i skrivande stund ingen allmängiltig beskrivning på vad en religion måste innehålla eller vara, bara olika försök till att fånga in dess essens. Då mitt intresse ligger i att undersöka *varför* människor finner religiös mening i Jediismen anser jag att det inte är min uppgift att avgöra huruvida denna tro kan definieras som en sann religion eller ej. Faktum är att jag inte ens ser det som relevant för min undersökning även om jag, i respekt för dess anhängare, har valt att titulera Jediismen som en religion. Dock kvarstår frågan om vad denna tro egentligen går ut på?

Till saken hör att även om det inte hymlas om Jediismens ursprung, det vill säga Star Wars-filmerna, så betonar man det inte heller. Tvärtom framställs religionen hellre som en nygammal blandning av det bästa från andra religioner och läror såsom kristendomen, taoism, zen, buddism, mysticism och humanism och diverse kampsporter. Pastor Josh McNamara, grundaren av Jedi Praxeum, beskriver Jediisterna som en modern mix av Shaolinmunkar, europeiska riddare och Samuraikrigare. Vidare menar han att "även om Jediism är en ny tro, är den precis lika riktig som de forntida trossystemen och filosofierna som den härstammar från"³ (min översättning).

Centralt för deras tänkande är kraften (the Force), som närmast kan beskrivas som ett energifält skapat av allt levande. Den kan sedermera delas upp i tre nivåer; den personliga kraften, den levande kraften och den förenade kraften. Därtill brukar man tala om den goda och den onda sidan och vikten av balans (sith) mellan dessa två. Till den goda sidan hör människor som värnar om kraften och som använder den för att hjälpa sina medmänniskor. På

---

³ <http://templeofthefediforce.org/modules/news/article.php?storyid=152> [2009-02-30]

den onda sidan står de som använder kraften för syftet att enbart uppnå sina egna mål. Överlag betonar Jediismen vikten av att värna om medmänniskor och präglas av altruism, en sann Jediist bör alltid hjälpa de försvarslösa genom att använda sina erfarenheter från samhället utan att själv vinna på det. Ytterligare en central komponent i religionen är Jedi-koden samt de 21 maximer som är formulerade efter en överlevnadskodex och, i likhet med kristendomens tio budord, bör de ses som heliga lagar. Därtill bör nämnas att Jediismen, likt många andra religioner, påbjuder fri tolkning av dess åskådning (så länge man klarar av de skriftliga proven) med målet att människan ska finna insikt genom de erfarenheter som livet i sig självt erbjuder. Dessutom rekommenderas meditation och en hälsosam livsstil⁴.

2.3 Tidigare forskning

Forskningen kring postmoderna religioner, new age och NRR (nya religiösa rörelser) är både bred, djuplodande och, i mina ögon, väldigt intressant. Dessutom har den ökat avsevärt under det senaste decenniet (Geels & Wikström 1999/2006, s. 390). Självt ämnar jag endast redovisa för en avgränsad, men dock konkret, del av detta brokiga forskningsfält, den del som rör Jediismen och därför är av direkt intresse för mitt arbete.

Adam Possamai

Adam Possamai är kanske den sociolog som främst förknippas med Jediism då han har studerat rörelsen ingående. Hans resonemang går huvudsakligen ut på att det är nödvändigt att skilja mellan religiositet och spiritualitet och då speciellt den individuella spiritualiteten som han anser tidstypisk. Vår rätt att välja som konsument gör sig inte enbart gällande vid shopping längre, utan även områden som utbildning, hälsa, politik och religion. Det västerländska samhällets medborgare kan därmed liknas vid fullfjädrade konsumenter, och även religion är någonting man *väljer* att konsumera numera. Därtill har han i sin forskning kategoriserat tre olika sätt som dagens nyspirituella individer tar sig an religion, varav det första är 1) den illuminerade utvecklingen. Den kan ses som en önskan om en inre personlig upplevelse av det gudomliga och utveckling av självet. Spiritualiteten är här ett mål i sig själv. Det andra sättet är 2) instrumental utveckling och hänvisar till de tekniker som en människa använder för att förbättra sig själv. Målet är att utveckla konkreta påföljder som exempelvis förbättrad intelligens, fysik eller karisma. Fokus ligger därmed inte på en inre spirituellt upplevelse, utan spiritualiteten blir tvärtom ett medel för att nå externa mål. Den tredje och

---

⁴ Denna korta beskrivning gör uppenbarligen inte Jediismen rättvisa, men en detaljerad beskrivning finns det tyvärr inte utrymme för.

sista utvecklingen är 3) förströelse eller underhållning. Man engagerar sig följaktligen spirituellt i någonting för nöjets skull (Possamai 2007, s. 75-76).

Själv finner jag dessa tre idealtyper av spirituell utveckling tankeväckande eftersom de skiljer sig mycket åt inbördes. Därför finns de också (indirekt) med i min intervjuguide (se bilaga). Innan jag lämnar Possamais forskning vill jag även nämna att han även är upphovsmannen bakom benämningen "hyper- real religion", en term som, enligt mig, förklarar hans ståndpunkt på ett väldigt bra sätt. Den kan ses som en religiös version av Baudrillards hyperverklighet, det vill säga den verklighet som domineras av simulacra – simulationer av den riktiga verkligheten. Enligt Baudrillard kan individerna i det postmoderna samhället inte längre skilja på äkta och falska behov. Tvärtom är alla nödvändigheter artificiella och konstruerade i relation till de objekt och symboler som cirkulerar i en endimensionell konsumentkultur. På samma vis hävdar Possamai att en hyper- real religion är ett simulacrum av en religion, skapad utifrån dagens populärkultur som förser troende/konsumenter med inspiration på en metaforisk nivå (Possamai 2007, s.77-79). Detta är i mina ögon en skarpsinnig beskrivning av Jediismen särskilt då Possamai inte delar Baudrillards ibland onödiga negativitet.

Debra McCormick

Debra McCormicks essä "From Jesus Christ to Jedi Knight – validity and viability of new religious movements in late modernity" tar sitt avstamp i den gräsrotsrörelse som kom att bli känd under namnet "the Jedi Census Phenomenon"⁵.

Hon påpekar att, även om de inblandade ländernas regeringar valde att hantera fenomenet bitvis annorlunda, vägrade de att erkänna Jediismen som en sann religion, ett agerande som hon själv inte ställer sig bakom. Tvärtom skriver hon att Jediismen uppfyller de krav som länderna själva har ställt upp på religiösa rörelser. Hennes tes utgår från att Jediismen handlar om den rätta tidpunkten, den rätta platsen och den rätta religionen. Skedet då nya religioner färdades och stabiliserade sig med hjälp av folkförflyttning och handel är förbi, numera delas idéer och tankesätt globalt via massmedia och teknologisk kommunikation. Hon påpekar

---

⁵ Inför Nya Zeelands folkräkning år 2001, började ett mail cirkulera på Internet där upphovsmannen hävdade att om tillräckligt många människor angav "Jedi" som religionstillhörighet skulle Jediismen bli accepterad som en statistisk mätbar religion. Meddelandet var humoristiskt skrivet men resultatet var överrumplande, över 53,000 nya zeeländare (1,5 procent av den totala befolkningen) uppgav sig vara Jediister. Samma år registrerade sig över 70,000 invånare som Jediister i Australiens folkräkning. I Kanada uppgav runt 20,000 människor tillhöra samma religion, 14,052 i Skottland och slutligen i England och Wales registrerades hela 390,127 Jediister i samma års census. Med dessa siffror för handen stod det klart att Jediismen statistiskt sett utgjorde den andra största religionen i Nya Zeeland och den fjärde största i Storbritannien (http://en.wikipedia.org/wiki/Jedi_census_phenomenon [2009-02-02]).

därför, likt Possamai, att ”i ett samhälle där människor baserar sina val på förmedlad information som anpassas till deras individualiserade behov [och] fler går på bio än till kyrkan” är det inte konstigt att religiösa rörelser uppstår från den kringgårdade populärkulturen. Det resonemang som gjorde intryck på mig i hennes text och som ledde till vidare reflektion kan sammanfattas i en enda mening, ”våra val bygger på vad vi vet om våra alternativ”. Med andra ord, i ett samhälle och en tid som erbjuder fler religioner än de traditionella är det inte längre en självklarhet att engagera sig i den man föds in i. Dock kvarstår frågan kring *varför* människor väljer som de gör?

3. Teori

Den teoretiska grunden och ontologiska ståndpunkten för min undersökning hämtar jag ur socialkonstruktionismen, närmare bestämt såsom den presenteras av Peter L. Berger och medförfattaren Thomas Luckmann i deras klassiska verk ”The Social Construction of Reality” (1966/2008). Som redan själva titeln avslöjar utgår de från att det vi kallar för ”verklighet” är allt annat än självklart. Tvärtom är det något som konstrueras samt upprätthålls genom mänskliga handlingar, samtidigt som denna verklighet reciprokt formar människan. Detta sker via en dialektisk process bestående av tre faser: *externalisering*, *objektivering* och *internalisering*. Enligt Berger och Luckmann tvingas människan på grund av sin biologiska konstitution, det vill säga att vi till skillnad från djur inte föds in i en art- specifik omgivning, att skapa en samhällelig verksamhet, med andra ord att externalisera sig. På så vis skapas mening och ordning som omfattar både vad människan fysiskt gör samt hennes idéer. Objektivering är processen där det som skapas får status av objektivitet, det vill säga något som faktiskt existerar i och av sig själv, oberoende av betraktaren och skaparen. Detta leder till den, i mina ögon, fascinerande paradoxen att människan är kapabel att skapa en värld som hon sedan upplever som objektiv och inte längre hänvisar till som en mänsklig produkt. Slutligen, via internaliseringen, ger människan denna, av henne skapade, objektiva verklighet subjektiv signifikans vilket i sin tur bidrar till att forma hennes verklighetsuppfattning. Subjektivt blir objektivt blir subjektivt med andra ord, eller som Berger och Luckmann själv uttrycker det: ”Samhället är en mänsklig produkt. Samhället är en objektiv verklighet. Människan är en social produkt” (1966/2008, s.78). Kopplar man detta resonemang till Jediismen utgör teorin ett ypperligt verktyg för att förstå hur diskussioner och utsagor på olika Jedi - forum (externalisering) efterhand kan komma att ses på som faktum eller sanningar (objektivering) för att sedan utgöra en del av andra Jediisters naturliga omgivning (internalisering).

Därmed inte sagt att dessa processer är någonting som varken Jediister eller gemene man går och tänker på, tvärtom tas vardagslivet, som ovan nämnt, oftast för givet och framstår som en "common-sense"- värld som man delar med andra människor. Denna senare aspekt är viktig, då social interaktion också innebär att språket får en framträdande plats i socialkonstruktionismen. Språket blir en av de viktigaste beståndsdelarna i vardagslivet då det bygger upp olika klassifikationsscheman och används för att legitimera verkligheten. I linje med detta tankesätt kan självutnämningen "Jediist" följaktligen utgöra en klassifikation som beskriver en större eller mindre del av personens verklighet. Denna etikett kommer både att påverka Jediistens världsbild samt verka som ett självklart antagande han eller hon agerar utifrån.

Det är också i språket, såsom det är tillgängligt för individen i vardagslivet, som social kunskap ackumuleras för att sedan överförs från generation till generation.

Då samhällsmedlemmarna i dessa nya generationer redan från födseln konfronteras med samhällets objektiva verklighet samt befintliga institutioner måste de också internalisera dem för att på så vis inordnas i redan existerande mönster. Detta sker som bekant via socialiseringsprocessen, men det jag finner intressant i Berger och Luckmanns resonemang är att de tydligt skiljer på en *primär* samt en *sekundär* socialisering. Den primära socialiseringen är givetvis viktigast och avslutas när individen är "en tjänstduglig medlem av samhället och i subjektiv besittning av ett jag och en värld" (Berger & Luckmann, 1966/2008, s. 161), men samtidigt innebär den att individen (barnet) inte kan kontrollera speciellt mycket av undervisningen han eller hon får och kan därmed inte heller kritisera den.

När man blir äldre kan världen tvärtom kritiseras och individen kan kasta tvivel över sin egen existens. Det är här den sekundära socialisationsprocessen tar vid, man skaffar sig ett yrke, skapar familj eller rent av tar del av en ny religion. Via social interaktion, möten och levande samtal kan en, för individen ny verklighet skapas. Denna andra socialisering beskrivs som en internalisering av olika "undervärldar" som i allmänhet är partiella verkligheter i motsats till den "basvärld" som har förvärvats under den primära socialiseringen (Berger & Luckmann, 1966/2008, s. 163). Denna internalisering, det vill säga inträdandet i en ny roll (exempelvis som bankkamrer, poloryttare eller Jediist) innebär också att man, precis som ett barn, lär sig ett nytt sätt att tala på samt nya normer att ta hänsyn till. Genom att uppfylla de förväntningar som förknippas med rollen deltar människan i de socialt objektiverade, det vill säga redan uppställda, handlingssätten, något som gör att hon också får en tydlig identitet.

3.1 Motivering av teorival

Mitt val av teoretisk utgångspunkt grundar sig huvudsakligen på det faktum att all religion hör hemma i ett socialt sammanhang och därtill, enligt mig, är en mänsklig konstruktion.

Dessutom vill jag argumentera för att socialkonstruktionismens utpräglade betoning på språket, det vill säga att den sociala världen skapas och upprätthålls genom kommunikation, inte bara är ett attraktivt initialläge, utan tvärtom nödvändig för att förstå Jediismen som den ser ut idag. Faktum är att, förutom kyrkan i Wales, är religionens fysiska attribut ytterst få och därtill befinner sig dess anhängare spridda över stora avstånd. Detta medför att religionen i mångt och mycket hålls vid liv enkom genom ömsesidig (elektronisk) kommunikation. Att anta en teoretisk utgångspunkt vars betoning bortser från språkets betydelse i skapandet av vår verklighet hade med andra ord inneburit att det inte hade funnit mycket kvar av Jediismen att studera.

Ytterligare en anledning till mitt val av socialkonstruktionismen är teorins betoning på situationens bestämmande inflytande, det vill säga att alla sociala konstruktioner är beroende av tid och rum. Berger och Luckmann skriver att ”ingen historisk situation kan förstås annat än i sina egna termer”(1966/2008, s.16), en sanning som jag finner ofrånkomlig när man ser till Jediismen eftersom jag, i likhet med Possamai och McCormick, anser att denna religion bara kan förstås via det samhälle där den har uppstått och existerar.

Denna kontextbetoning innebär dessutom att socialkonstruktionismen inte är individbaserad, en omständighet som kanske kan få mitt teorival att framstå som tvetydigt då mitt intresse ligger i att förstå varför enskilda människor väljer att bli Jediister. Dock är syftet med min undersökning att förhoppningsvis inte bara öka förståelsen för de enskilda individerna, utan även kunna koppla denna förståelse till det samtida samhället. Eftersom socialkonstruktionismen som teori problematiserar själva scenen som aktörer står på och inte enbart den enskildes agerande anser jag att både dess utgångsläge och resonemang är optimala för att uppnå detta ändamål.

4. Metod och Genomförande

Det har nu blivit dags för läsaren att ta del av min metoddiskussion och jag ämnar jag att föra en kronologisk sådan för att på så vis förklara hur jag har gått tillväga, steg för steg, för att få svar på min forskningsfråga ” *Varför väljer man att bli man Jediist samt vad innebär det?*” Genom att explicit dela med mig av min personliga tankeprocess är förhoppningen att det också ska stå klart vilka möjligheter och hinder jag har stött på under resans gång.

4.1 Metodval

Då forskning innefattar aktiva val, och god forskning kännetecknas av välgrundade och genomtänkta val, handlar rimligtvis det första valet om *vad* man vill undersöka, men strax därefter måste man också bestämma sig för *hur*. Själv valde jag ett kvalitativt tillvägagångssätt och har arbetat med semistrukturerade Internetbaserade intervjuer. Sociologen Karin Widerberg påpekar att kvalitativ forskning inte, likt den kvantitativa handlar om mängder, förekomst och frekvens. Tvärtom vill man klargöra ett fenomenets karaktär och egenskaper samt söker primärt efter dess innebörd och mening (Widerberg 2002, s. 15), en beskrivning som går hand i hand med min undersöknings syfte. Genom att induktivt söka förståelse kring mina informanternas interpretation av sin verklighet, har jag satt sökarljuset på deras personliga upplevelse och tolkning av att vara Jediist.

4.2 Vetenskapsfilosofisk position

Därtill har jag valt att arbeta med ett hermeneutiskt förhållandesätt, samma tradition där socialkonstruktionismen hör hemma. Denna utgångspunkt sätter fokus på att mening skapas, framträder och bara kan förstås i ett sammanhang. Därtill ses delarna beroende av helheten samt vice versa och sökarljuset sätts på pendlingen däremellan (Widerberg 2002, s. 26). I min undersökning motsvaras delarna av de enskilda informanternas uttalanden som måste förstås i förhållande till Jediismen i sig, själva helheten. Samtidigt går det varken att göra del eller helhet rättvisa om man inte ser till kontexten där de befinner sig, i mitt fall det kringliggande samhället. Enligt det hermeneutiska förhållningssättet bygger dessutom all förståelse på en förförståelse, genom vilken man tolkar ett fenomen. Då jag själv hävdar att Jediismen omöjligt kan förstås om den särskiljs från den kulturform där den en gång skapades, är det också den aspekten jag har valt att fokusera på.

4.3 Urval

Ett första steg för att möjliggöra min undersökning var att leta upp informanter då jag själv varken kände eller har stött på en Jediist. Den slutliga lösning kom, till skillnad från ovanstående diskussion, inte alls att präglas av ett medvetet val utan tvärtom av de omständigheter under vilka jag har arbetat.

För att få tag på informanter var jag tvungen att använda mig av ett tillvägagångssätt som närmast liknar snöbollsmetoden. Genom att annonsera mitt intresse för Jediismen och en önskan om att få intervjuas anhängare på olika Jedi - forum och hemsidor fann jag till slut åtta

informeranter som nappade inom den tidsram som jag hade satt upp. Sex av dem kom jag i kontakt med via tre olika hemsidor och de sista två blev jag rekommenderad att kontakta genom en av kvinnorna jag tidigare hade funnit på Internet. Jag har inte gjort några som helst urvalsavgränsningar i form av ålder, kön, etnicitet, socioekonomisk status etc., då det kändes praktiskt taget omöjligt. Det enda kravet jag satte upp var att informanterna verkligen var Jediister (se beskrivning ovan) samt att de presenterade sig seriöst.

Detta tillvägagångssätt kan givetvis kritiseras på flera punkter. En nackdel med snöbollsmetoden är att man överlämnar beslutet åt varje individ att avgöra vem eller vilka som utgör lämpliga personer att intervjua, vilket kan innebära att man som forskare samlar in data som avspeglar ett visst perspektiv (May 1997/2001, s.161). Därtill har all kommunikation skett via Internet så mitt krav på seriöshet kan tyckas ganska naivt eftersom jag helt enkelt har fått utgå ifrån att informanterna har svarat ärligt. Dock menar Martyn Denscombe att de kontroller som kan genomföras för att se om informanter har svarat på ett ärligt vis förutsätter att intervjun handlar om faktiska frågor. Vid kvalitativ forskning, den metod jag har använt mig av, finns det tvärtom inget absolut sätt att verifiera vad någon berättar om sina tankar och känslor (Descombe 1998/2006, s. 157).

I skrivande stund kvarstår det därför egentligen bara att vara medveten om min urvalsmetods brister, med försvaret att det var enda möjliga sättet att utföra undersökningen.

4.4 Val av intervjuform och utformning av intervjuguide

Även använd intervjuteknik kom att präglas av det faktum att alla ingående informanter befann sig utom räckhåll i olika tidszoner och Internet blev återigen lösningen på det problemet.

Eftersom jag ville erhålla så utvecklade och fördjupade svar som möjligt valde jag en semistrukturerad inriktning på intervjuerna. En annan möjlighet hade varit att använda mig av strukturerade intervjuer vilket hade erbjudit en fördel i form av enhetlig struktur och högre komparabilitet (Widerberg 2002, s.149). Dock ansåg jag att den semistrukturerade varianten lämpade sig bättre i mitt fall då jag ville ge respondenterna möjligheten att uttrycka sig i egna termer samt ha tillgång till att ställa följdfrågor och be om fördjupande svar för min egen del. Tanken på helt ostrukturerade intervjuer, som mer påminner om ett samtal (ibid. s.151), avfärdade jag helt då jag insåg att all kommunikation var tvungen att hanteras via mail.

Den semistrukturerade intervjuform som jag därför valde strukturerads upp via en intervjuguide som baserades på min egen förförståelse, förvärvad bakgrundsinformation (se avsnittet för tidigare forskning) och, givetvis, syftet med min undersökning.

Intervjuguiden (se bilaga) består av tre delar, varav den första strävar efter att skapa en överskådlig bild av informanten via grundläggande bakgrundsvariabler som ålder, kön, utbildning, civiltillstånd, religionstillhörighet etc. Avsikten med dessa inledande frågor var att ta reda på om det möjligtvis gick att ringa in informanterna, exempelvis i form av liknande socioekonomisk status, annan religionstillhörighet eller åldersgrupp.

Intervjuguidens andra del behandlar uteslutande Jediismen med målsättningen att ta reda på så mycket som möjligt om informanternas tankar och involvering i religionen. Inspiration till frågorna fann jag dels genom att läsa om Jediismen, men främst genom att ta del av diskussioner på Internetforum samt även chatta med självutnämnda Jediister. Slutligen har min egen nyfikenhet, som också ligger till grund för hela undersökningen, fått stort utrymme. Den sista delen av guiden handlar om religion i allmänhet och innehåller frågor som främst försöker reda ut begreppen religiositet och spiritualitet samt vad skillnaden är. Denna del är klart påverkad av Adam Possamais tidigare forskning kring Jediismen och New Age-rörelsen generellt, där dessa frågor har fått stort utrymme. Genom att läsa hans texter (Possamai 2005 & 2007) insåg jag att dessa frågeställningar även är av intresse för min egen undersökning. Ser man till min intervjuguide från ett mer övergripande perspektiv har jag strävat efter att den ska påminna om ett ”vanligt” samtal, och har därför försökt att placera frågorna så att de följer varandra på ett naturligt sätt. Dessutom har jag låtit mig inspireras av ett gott råd från Howard S. Becker. Han förespråkar frågeställningar som inleds med ”hur” eller ”vilken/vilka” framför frågor som inleds med ”varför” (Becker 1997, s.59). Anledningen är enkel, jag ville definitivt undvika ens minsta antydning till fördomsfull ton för att kunna få till stånd en nyfiken men ändå respektfull dialog med mina informanter.

4.5 Etiska överväganden

I svenska Vetenskapsrådets forskningsetiska principer finns det fyra preciserade krav som man bör ta hänsyn till i ett forskningsprojekt för att undvika eventuella etiska problem. Dessa krav är följande: 1) Informationskravet som innebär att man som forskare ska delge ingående informanter tillräckligt med information om intervjun och syftet med den. 2) Samtyckeskravet som säger att när informanten har fått information via informationskravet ska denna också samtycka till att medverka i intervjun som är frivillig. 3) Konfidentialitetskravet innebär att intervjun ska vara totalt anonym samt att uppgiven personlig information ska förvaras på

sådant vis att obehöriga inte kan ta del av den. Slutligen betyder 4) nyttjandekravet att tillhandahållen information endast används för avsett ändamål ingenting annat⁶.

Dessutom finns det att läsa på svenska Vetenskapsrådets hemsida att ”även om vissa frågor som rör etik måste regleras formellt handlar inte etik om lagar och regler”⁷. Detta kan tyckas uppenbart men formuleringen fick mig att reflektera över mig själv i rollen som forskare. Bourdieu påpekar att en diskurs om neutralitet (i forskningssammanhang) är vanlig men också något enfaldig (May 1997/2001, s. 67). Själv kan jag inte annat än att hålla med. Att hävda att det finns neutral forskning, befriad från forskarens egna värderingar och erfarenheter är enfaldigt. Jag har därför ansträngt mig under hela undersökningen för att inte låta personliga tankar och värderingar hamna inom parantes. Tvärtom har jag ifrågasatt mig själv, precis som jag har ifrågasatt mina informanter, varför jag tänker och reagerar som jag gör.

4.6 Validitet och reliabilitet

Validitet innebär att insamlad data och valda metoder är korrekta och reliabiliteten innebär att upprepade mätningar ger samma resultat. Med andra ord, det handlar om tillförlitlighet och att man verkligen mäter det man avser att mäta. Men vad innebär det egentligen för min undersökning?

Karin Widerberg framhåller att begreppen validitet och reliabilitet har utvecklats inom den kvantitativa forskningen för att motiveras dess kunskapsanspråk. Med andra ord passar begreppen dåligt för kvalitativ forskning då syftet inte är att forskaren ska vara utbytbar (reliabiliteten) eller att det redan på förhand är bestämt vad man ska mäta (validitet) (Widerberg 2002, s.18). Även Martyn Denscombe hävdar att sättet att behandla en undersöknings validitet och reliabilitet förändras om den är kvalitativ. Enligt honom bör frågan om tillförlitlighet i sådant fall formuleras som följer: ”Om *någon annan* genomför undersökningen, kommer han eller hon fram till samma resultat och drar han eller hon samma slutsatser?” (Descombe 1998/2006, s. 250). Dessutom svarar han på sin egen frågeställning genom att säga att den inte går att besvara på ett absolut sätt. Det håller jag med om.

Hur ska man då förhålla sig till validitets- och reliabilitetsbegreppen? Även den kvalitativa forskningen måste väl vara saklig och tillförlitlig?

Själv strävar jag givetvis efter att kunna dela med mig av den information jag har samlat in på ett så riktigt vis som möjligt och har därför arbetat med denna inställning kontinuerligt. Dels

---

⁶ www.vr.se [2009-02-30]

⁷ <http://www.vr.se/huvudmeny/etikforforskare.4.3840dc7d108b8d5ad5280004294.html> [2009-02-30]

genom en tydlig begreppsdefinition samt dels genom att ha läst in mig rejält på valt undersökningsområde för att på så vis kunna ta fram en intressant och framför allt relevant intervjuguide. Därtill har jag också varit noggrann vid bearbetning av insamlat material. Slutligen har jag valt att lyssna på det råd som Karin Widerberg ger; ”genom att grundligt motivera och redogöra för hur man har gått tillväga i sitt forskningsprojekt, inbjuds läsaren att värdera forskningen och dess kunskapsanspråk” (Widerberg 2002, s.18). Med andra ord, jag anser att genom att explicit dela med mig av tillvägagångssätt och undersökningsprocedur samt inte hymla om dess brister ger jag läsaren valmöjligheten att ta till sig undersökningens resultatet eller inte.

4.7 Genomförande

Med åtta villiga informanter och en färdig intervjuguide i bakfickan var det äntligen dags att sätta igång. Jag valde att inte använda mig av ett standardiserat missivbrev då jag redan under kontaktsökandet hade förklarat vem jag var och vad jag ville. Däremot uttryckte jag min tacksamhet till var och en av informanterna i mina mail. Tim May betonar vikten av att informanterna känner sig motiverade och menar på att man ”måste få respondenterna att känna att deras deltagande och svar är betydelsefulla, eftersom samarbetet är en fundamental förutsättning för att forskarprojektet ska kunna utföras” (May 1997/2001, s. 157). Ett råd som jag valde att följa. Dessutom betonade jag återigen den totala anonymitet jag i tidigare korrespondens hade utlovat samt att deltagandet i undersökningen var frivilligt. Därtill förklarade jag att det gick bra att hoppa över eventuella frågor om någon skulle känna sig obekvämt i att svara på dem samt bad om möjlighet att få återkomma med följdfrågor eller önsksningar om förtydligande förklaringar.

Överlag kände jag mig nöjd när jag fick tillbaka den första omgången mail, alla respondenter utom en verkade ha tagit mina frågor på allvar och skrivit långa utförliga svar. Den informant som stack ut uppfattade jag dock inte som oseriös, men däremot fåordig i jämförelse med de andra. Till min förvåning var informanterna också nyfikna på mig och några av dem hade skrivit personliga frågor tillbaka rörande min egen religiösa tro och vad jag själv ansåg var skillnaden mellan religion och spiritualitet. Därtill fanns det även frågor om min ålder, fritidsintressen och varför jag hade valt att läsa sociologi. Inledningsvis kände jag mig lite perplex inför denna ”frågestorm” men valde sedan att se på det som något positivt, en form av öppenhet och förtroende.

Resultatet som följde efter mitt inledande mail kan därför närmast beskrivas som korrespondens. Visserligen var jag nöjd med merparten av de första svaren men insåg att mycket av informationen rörde sig om förklaringar kring vad Jediismen innebär och står för. Därför fortsatte jag att fråga (samt besvara deras frågor) för att komma närmre själva personen bakom svaren och inte bara få tillgång till den information om religionen som jag själv hade läst mig till via böcker och hemsidor. Fördelen med detta tillvägagångssätt är att jag fick tillgång till djuplodande och värdefull information, men samtidigt så minskade standardiseringen och den interna komparabiliteten avsevärt.

Under insamlandet av intervjumaterialet slogs jag även av ett annat faktum, att ”intervjua” via mail är väldigt annorlunda än att intervjua någon personligen. Det finns uppenbarligen en hel del fördelar, såsom att det är tidsbesparande, både för den som intervjuar och den som blir intervjuad eftersom man inte behöver bestämma tid och plats för ett fysiskt möte. Dessutom försvinner riskerna för att informantens uppfattning om mig som person i egenskap av kön, ålder, etnisk tillhörighet, utseende och uppträdande (Johannessen & Tufte 2003, s. 100) påverkar intervjun. Därtill har jag inte behövt ta ställning till huruvida jag hade velat använda bandspelare eller enbart anteckningar och inte heller drabbats av problem som ickeexisterande personkemi, jobbig tystnad eller insikter om missade frågor efter intervjutillfällena. Samtidigt finns det givetvis uppenbara nackdelar, varav den främsta i mina ögon är bristen på fysiska tydningmöjligheter av sätt att tala, avbrott, sarkasmer, skratt och kroppsspråk. Därtill uteblir känslan av att texten leder tillbaka till en fysisk situation (intervjutillfället) och på så vis går att förknippa till ett samtal, eftersom svaren som jag fick uppenbarligen var i färdigpaketerat skriftspråk.

4.8 Bearbetning av insamlat material

Det slutliga materialet som stod till mitt förfogande när all korrespondens var genomförd och jag kände en ”teoretisk mättnad” var stort. Därför inledde jag sammanställandet av slutligt analysmaterial med att välja ut den information som var av direkt intresse för min undersökning. Detta innebär att jag, i den mån det har gått, försökt att *inte* fokusera på Jediismens religiösa budskap *per se*. Anledningen är simpel, det hade varit som att fråga en kristen person varför han eller hon har valt kristendomen för att sedan bygga upp analysen på bibelcitat. Då syftet med studien är att förstå valet av Jediism i relation till samhället har jag tvärtom medvetet lagt tonvikt på de andra faktorer utöver den religiösa övertygelsen som jag anser specifika.

Dessutom bestämde jag mig för att översätta materialet då all kontakt med informanterna har skett på engelska. Det medför givetvis en risk för att språknyanser och underfyndigheter försvinner eller försvagas, men jag anser ändå att översättandet är till fördel för uppsatsens utformning och tillgänglighet.

5. Analys

Deltagarna, vars ord ligger till grund för min analys, består av tre kvinnor och fem män varav alla, utöver att vara Jediist också är protestanter. Deras åldrar varierar mellan 19 och 48 år, merparten befinner sig dock mellan 20 och 30 år. De två äldsta (37 och 48 år) är gifta och har barn medan ytterligare tre har fast partner. Ingen av dem är svensk, tvärtom bor två i Australien, en är holländsk och resten är från USA. Även deras utbildning och ekonomiska status varierar. De två äldsta informanterna har ingen universitetsutbildning, en jobbar på ett kafé medan den andra driver ett eget företag som säljer emballagelösningar. Den yngsta befinner sig i svenska mått räknat på gymnasienivå medan resten, förutom en, uppger sig läsa vid olika universitet. Den informant som inte studerar arbetar på en budfirma sedan två år tillbaka. Därtill har alla, utom en, varit Jediister i mellan tre och fyra år.

Överlag vill jag påstå att mina informanter är svåra att ringa in genom att enbart se till socioekonomiska eller mikrokulturella faktorer, tvärtom upplevde jag att de skiljer sig markant från varandra. Däremot finns det en hel del likheter om man fortsätter att skrapa under ytan, även om det även där dyker upp skiljaktigheter.

5.1 Jakten på svar

I mitt forskningsmaterial står det klart att ingen av informanterna aktivt har sökt upp Jediismen, tvärtom har de snubblat på religionen av en slump eller av nyfikenhet, precis som jag. Två av dem uppger sig ha gått i kyrkan ibland som barn då det var tradition i respektive familj men slutade med det när de blev vuxna. De resterande har innan Jediismen inte varit religiöst aktiva, vare sig inom den protestanta kyrkan eller någon annan organiserad religion. Därmed inte sagt att religiositet, eller närmare bestämt spiritualitet, har varit frånvarande i deras liv fram tills den dag de blev Jediister. Tvärtom står det klart att samtliga respondenter länge har funderat över existentiella frågor såsom meningen med livet samt trott på någon form av högre makt.

- Jag förmodar att jag alltid har varit religiös på mitt eget sätt [...] övertygelsen om en högre makt har alltid funnits där, jag var bara inte säker på om det var Gud man fick lära sig om i skolan.

- När jag först läste och satte mig in i Jediismen hittade jag absolut ingenting som jag inte höll med om. Jag hade redan tänkt såhär under en lång tid så jag bestämde mig för att bli medlem, och det var så det började.
- Att ta del av Jediismen och alla dialoger i början när man har hundratals frågor kändes som att komma hem för mig. Jag visste redan att kraften fanns, jag hade bara inte kunnat sätta ord på det innan.

Jediismen används således av mina informanter som ett verktyg för att kanalisera ett *redan existerande* spirituellt tänkande och bör därför förstås som ett svarssystem för existentiella frågor som i sin tur har sina rötter *utanför* själva religionen. Valet av just Jediismen som kanaliseringssverktyg framställs inte som speciellt komplicerat utan motiveras tvärtom med ett enkelt ”det känns bra” eller ”det passar mig”.

- När jag för första gången satte mig in i vad det innebär att följa Jedi- vägen kändes det som den rätta vägen för mig att följa. Den känslan har bara vuxit med tiden eftersom jag förstår mer och mer av vad det innebär att vara Jediist.
- Vetskapen om att jag ständigt försöker bli en bättre människa gynnar inte bara mig själv utan också min omgivning. Det leder samtidigt till att jag själv mår bra. Därför gillar jag religionen (Jediismen), den får mig att trivas med mig själv.

Tyngdpunkten läggs alltså på den enskilda individens emotionella legitimering, ett tankesätt som går igen i Possamais resonemang kring individuell spiritualitet där betoningen ligger på att religion numera är någonting man *väljer* att konsumera. Det finns inga självklara lösningar utan handlar istället om just personlig smak och vad som känns bra. Dock innehåller min uppställda frågeställning om varför man blir Jediist samtidigt en implicit fråga om varför man inte blir någonting annat, exempelvis troende inom den religionen man föddes in i. Det känns helt enkelt alldeles för tunt att besvara frågan med ett konstaterande av att ”det känns bra” att vara Jediist, även om det är mina informanternas förklaring. Varför känns det så bra?

En möjlig förklaring kan vara att ingenting annat känns bra. Det framgår nämligen en bitsk samhällskritik i mitt empirimaterial, både av den traditionella statskyrkan men också gentemot dagens politik samt samhället överlag.

- Fler och fler människor omkring mig är olyckliga och ingen vet varför. Jag tycker det är uppenbart, man behöver bara titta ut genom fönstret.
- Jag förstår inte varför det ses som konstigt att vara Jediist, själv tycker jag vår egen verklighet är mer bisarr och skrämmande. Sätt på TV:n och allt du ser är krig, död och olycka.
- Jag är stolt över att vara Jediist [och] dessutom tror jag det behövs fler människor som strävar efter fred, förståelse och empati idag. Ibland undrar man liksom vart tusan vi är på väg.
- Den traditionella kyrkan har aldrig lockat mig. Den känns förlegad och inte längre kapabel att förklara vad som pågår i dagens samhälle. Den känns inte bättre än någonting annat, ger inga svar och inga lösningar.

Med andra ord, det samhälle som förväntas kunna tillfredställa behov som trygghet, tröst, svar och stöd anses otillräckliga och ses på med misstro och skepticism. En realitet som kanske kan få en människa att se sig om efter andra alternativ.

5.2 Ständig tillgänglighet - sällskap och stöd på distans

Det faktum att Jediismen är en "online-religion" ser mina alla informanter som enkom positivt och jag själv som en bidragande faktor till religionens dragningskraft. Alla spenderar, i mina ögon mätt, mycket tid på Internet. Utöver den tid där Internet används i samband med jobb och skola uppger mina informanter att de spenderar mellan 2-4 timmar om dagen på olika Jedi- forum eller allmänt Internetsurfande. Alla anser sig därtill vara aktiva Jediister och diskuterar gärna med likasinnade på olika hemsidor. Tre av dem föredrar att främst diskutera på respektive kyrkas hemsida, medan de andra befinner sig på flera olika samlingsplatser. Vad som diskuteras *per se* varierar mellan direkt religiösa frågor till "allt mellan himmel och jord" som en av informanterna uttryckte det, samma uppfattning som jag själv skapade mig när jag var aktiv på olika Jedi- forum. Den springande punkten ligger kanske inte så mycket i vad man väljer att prata om utan istället *när* man gör det och med *vem*.

- Att ha tillgång till sin församling på Internet ser jag som en fördel. Jag kan logga in när som helst jag känner för det och se om det har hänt någon nytt eller om någon jag känner är online. Vill jag prata finns det i princip alltid någon där [och] man behöver inte rätta sig efter öppettider eller gudstjänster på söndagar.
- [P]å ett sätt vet man att man pratar med bra människor annars hade de inte varit där. Jag tycker det är viktigare än att ha en fysisk plats att gå till och jag känner definitivt inte att jag har problem med att bara ha kontakt över nätet [...], i slutändan handlar det om att jag uppskattar de människor jag har kommit i kontakt med via Jediismen.

Jediismen som religion präglas av en enorm tillgänglighet, då medlemskap är enkelt att tillgå och dessutom kan den personliga insatsen göras relativt liten då du inte ens behöver gå utanför din egen dörr i jakten på sanningen. Tvärtom väljer du att slå på datorn när det passar dig.

Samtidigt måste tilläggas att det är viktigt för mina informanter att diskutera med just andra Jediister och mitt försök att likna de olika hemsidornas forum och chattar med andra publika Internetforum köptes inte av någon. Att de man har kontakt med ställer sig bakom samma fundament som en själv känns som en trygghet samt garanti för att det är "bra människor" man har att göra med. Därtill framställs det faktum att interaktionen sker på distans som positivt, det kan alltså ses som en fördel att andra anhängare befinner sig på ett tryggt avstånd.

- För mig har Jedi- kyrkan och dess medlemmar blivit ett fundamentalt stöd. Även om vi främst pratar om bra och roliga saker så vet jag att jag kan lita på den även i tuffare tider. [F]örra året gick jag igenom en väldigt jobbig period på min arbetsplats, främst på grund av min chef och hade det inte varit för kontakten

med mina vänner på nätet vet jag inte hur jag hade klarat av det. För mig blev det ett sätt att lätta på trycket och ”skriva av mig” mina problem till personer som inte var inblandade.

- Jag har faktiskt aldrig känt behovet av att träffa de jag pratar med på nätet i verkliga livet, jag har inte ens tänkt på det. Dessutom bor de jag har mest kontakt med väldigt långt härifrån.
- Visst kan det framstå som lite konstigt att någon av de människor man har mest förtroende för sitter i en helt annan delstat eller på andra sidan jordklotet, men samtidigt finns det positiva aspekter [då] de kan fungera som en slags ventil. Jag behöver aldrig oroas för att det jag berättar i ett enskilt chatttrum ska komma fram eller avslöjas, orden stannar kvar där jag lämnade dem.

Jediismen, som den ser ut idag, kan alltså förstås som ett tryggt tillvägagångssätt för att lufta vardagliga problem och tankar till människor som man verkligen bryr sig om. På grund av att religionen så gott som uteslutande befinner sig på Internet erbjuder den en sällsam blandning av närhet och distans som uppskattas av dess troende.

5.3 Hur ser ditt tempel ut?

Att Jediismen kan klassificeras som en ”online- religionen” är också viktigt ur andra aspekter, varav en är en påfallande konstruktionsfrihet.

Liksom vilket religiöst samfund som helst är även Jediismen beroende av en plausibilitetsstruktur, det vill säga en social bas samt de sociala processer som krävs för att den enskilt subjektiva verkligheten ska kunna vidmakthållas (Berger & Luckmann, 1966/2008, s. 180). Man kan alltså inte ensam skapa sig ett bestående trossystem utan tvärtom behövs det en samling människor, en så kallad referensgrupp med vilken man delar normer och värderingar för att ömsesidigt kunna legitimera den världsåskådning man har förhandlat fram. Eller som Peter L. Berger uttrycker det: ”Om kunskapssociologin ger oss en bred syn på verklighetens sociala konstruktion, visar oss referensgruppsteorin de många små verkstäder där klickar av universumbyggare hamrar fram sina modeller av kosmos” (Berger, 1969, s. 110).

Det som, enligt mig, utmärker just Jediismens plausibilitetsstruktur är att den är under ständig förhandling och extremt flexibel, samtidigt som den är solid nog att inte upplösas. Detta kan bero på att det är en förhållandevis ny religion samt att det är fritt fram för *samtliga* Jediister och inte enbart utvalda präster eller förkunnare, att aktivt ta del i hemsidornas diskussioner, det vill säga själva verklighetsproduktionen. Till saken hör att de förklaringar jag har fått för vad det egentligen innebär att följa Jedi- vägen skiljer sig åt inbördes.

- Kraften kan förstås som ett energifält som återfinns i allt levande och binder oss samman. Meditation är oundgänglig för en Jediist. Via meditation kan vi förena oss med livet i vår omgivning och återfinna lugn och frid för själ och kropp. [S]jäl mediterar jag så ofta jag kan och har på så sätt också funnit djupare förståelse.
- Jedi- vägen innebär att man kämpar efter fred och rättvisa. En sann Jedi Knight respekterar alla människor och alla levande former vilket gör att man kan och bör hantera livet på ett ärligt vis. Detta stärker banden mellan människor och bringar fred och lycka.

- Genom fysisk träning kan en Jedi Knight lära sig att kontrollera kraften och bevara balansen för att på så sätt kämpa mot den mörka sidan.

Så vad innebär det egentligen att vara Jediist, att meditera, att respektera sina medmänniskor eller att genom fysisk träning bekämpa den mörka sidan? Faktum är att ingen av ovanstående trostolkningar kan sägas vara bättre eller sämre, tvärtom beror det på hur man väljer att tolka Jediismens texter och var man väljer att lägga emfas. Dessutom är denna frihet inte begränsad till texterna utan tvärtom står större delen av religionen till fritt tolkningsförfogande, mycket tack vare att den befinner sig på Internet. Till skillnad från en fysisk kyrka med fast konstruktion och utformning, kan en cyberkyrka bli vad du vill att den ska bli. Samma resonemang gäller även för ditt förhållande till dess medlemmar och vad du vill få ut av religionen, något som samtliga informanter beskriver som enkom positivt. Skillnaden från andra religioner, samt det som attraherar mina informanter, är att Jediismen tycks vara så pass flexibel att inte ens den grundläggande plausibilitetsstrukturen är fri från ifrågasättande utan tvärtom i mångt och mycket öppen för enskilt behövda tolkningssätt.

- Visst kan det uppstå diskussioner om hur Jedi- koden och olika texter som folk publicerar ska tydas. Men i slutändan är det viktiga hur du väljer att applicera dem på ditt eget liv och så länge man gör gott för omvärlden och litar på kraften är man på rätt väg.
- Jedi- vägen innebär att man själv måste upptäcka dess budskap och använda det i sitt liv. Jedi Knights färdas ensamma genom universum och kämpar för det goda. [S]amtidigt utgör ju gruppen på Internet ett fundamentalt stöd och det är där man finner inspiration.

Med andra ord har en Jediist tillgång till dels en nödvändig plausibilitetsstruktur där andra människor bekräftar deras valda verklighetsuppfattning varje gång de loggar in på en Jedi-hemsida. Samtidigt bestämmer de själva över den exakta tolkningen och hur de vill applicera religionen i sin personliga vardag. Detta är en kraftfull kombination och enligt mig en förklaring till att religionen känns ”bra och rätt” för samtliga medlemmar. Skulle en tolkningsvariant av Jediismen framstå som obekvämlig eller krävande så står det den enskilda individen fritt att helt enkelt att välja en annan ingångsvinkel.

5.4 Jedi- rollen och verklighetspaus

Jedi- tillvaron på Internet måste givetvis förstås som en ”undervärld”, det vill säga en partiell verklighet som existerar sida vid sida med den ”basvärld” som förvärvades under den primära socialiseringen. Att bli Jediist kan därför beskrivas som en sekundär socialisationsprocess där internaliseringen av Jedi- rollen innebär att man stegvis lär sig de normer och förväntningar som religionen påbjuder samt tar del i den socialt objektiverade strukturen som återfinns på de olika Jedi- hemsidorna. Dock är det inte vilken verklighet som helst man får tillgång till. Här

finns människor med uttalade telepatiska förmågor, riddare som slåss mot mörkrets krafter och innehavare av frapperande namn som Akkarin, Sarus, Kyp Durrion och Uktena. Berger och Luckmann påpekar att tillgången till partiella verkligheter inte innebär att man ger upp "basvärlden" för någonting annat, tvärtom så berikas den då man tar en utflykt till en "undervärld". För att förklara detta använder de sig av en teaterscen. "När ridån går upp "förflyttas" åskådaren "till en annan värld" med sina egna betydelser och en ordning som kanske eller kanske inte står i nära samband med den ordning som råder i vardagslivet"(1966/2008, s. 36-37). I mina ögon är detta en användbar metafor för att förstå en del av Jediismens dragningskraft. I praktiken kan du vara en trött tvåbarnsmamma, grå manschettarbetare eller sämst i klassen, samtidigt som du på olika Jedi- hemsidor är känd som Master Strik Malvon och är högt uppskattad för dina ord och tankar. Genom att agera ut den Jedi- roll man tilldelas av referensgruppen på Internet, i form av samspel och kommunikation med andra för individen betydelsefulla personer, får man alltså också tillgång till en ny sida av sig själv. I intervjuerna framgår det att denna tillgång till en "extra identitet" som Jediist är positiv då den spelar en betydelsefull roll för informanternas självkänsla.

- Det en mäktig känsla att veta att man har kraften på sin sida och kan känna den agera när man är mitt bland människor och ingen annan förstår vad man själv upplever. [D]et är sådant man senare delar med sig till andra (Jediister).
- Jag känner mig tacksam för allt förtroende jag har fått från de "younglings" jag har lärt upp. Det är en fantastisk känsla att dela med sig av kunskap och förståelse och att människor verkligen lyssnar när man pratar.
- Ibland känner jag mig ostoppar, jag är ett med kraften omkring mig.
- Alla på (hemsidas namn) känner mig som (informantens Jedi- namn), väldigt få känner till mitt riktiga namn. Samtidigt är det få i min vardag som känner till mitt Jedi- namn. Själv tror jag att jag gillar att ha tillgång till båda två.

Därtill vill jag argumentera för att internationaliseringen av en partiell "undervärld" på Internet medför ytterligare en, i sammanhanget viktig aspekt, där Berger och Luckmanns teaterridå fortfarande fungerar som utmärkt metafor.

- Ibland kan det vara skönt att bara slå på datorn och prata om något helt annat. Diskussionerna är alltid intressanta och man behöver inte tänka på räkningar, smutsvätt och barnens tandläkartider, [e]n paus från vardagen så att säga.
- Ibland blir jag bara så trött på allting, all stress och alla måsten. Det hade varit lättare att hantera världen som (informantens Jedi- namn) hela tiden.
- Via meditation kan jag koppla bort allting annat och bara fokusera på varandet. Personligen tycker jag att det är det absolut bästa sättet att göra sig kvitt den stress som dagens samhälle många gånger innebär. Jag har lärt ut tekniken till andra människor i min närhet så jag får hela tiden bekräftat att det verkligen fungerar.

- Jag använder min tro i vardagen. Speciellt när jag befinner mig i en situation där jag känner mig ledsen eller besviken, då känns det skönt att tänka på att det finns något större och att jag var ämnad för någonting bättre.

Possamais tre kategorier för hur dagens nyspiritueella individer tar sig an religion (se avsnitt för tidigare forskning) är enligt mig fruktsamma men kanske inte fullkomliga. Ser man till hans indelningsgrupper skulle jag placera mina informanter i samtliga tre, även om de enskilt kan präglas mer av låt säga illuminerad än instrumental utveckling⁸. Dock hemfaller alla i ytterligare en kategori enligt mig, nämligen eskapism.

Samtliga informanter i min undersökning beskriver Jediismen som en frizon, ett ställe som erbjuder en välbehövd paus från verklighet och vardag. För min egen del känns det viktigt att påpeka att ingen av dem på något sätt framstår som inkapabla att hantera vardagen och inte heller som socialt isolerade. Tvärtom vittnar deras beskrivningar av tillvaron utanför Jediismen om diverse fritidssysselsättningar, vänner och passioner. Det som förenar dem med varandra och skiljer dem från andra är just att de har hittat ett andrum som passar dem och tillfredställer deras behov. Ett val som samtliga därtill är väldigt nöjda med.

5.5 Slutsats

Genom att analysera mitt empiriska material har jag kunnat extrahera olika slags motiv som kan användas för att förstå valet av Jediism samt vad det innebär. Gemensamt för samtliga informanter är att de har valt religionen utifrån personliga preferenser då den helt enkelt ”känns rätt”. Samtidigt står det klart att alla länge har grubblat över existentiella frågor men inte lockats av den traditionella kyrkan (protestantism i deras fall) och därutöver präglas samtligas tänkande av en uttalad samhällskritik.

Det framgår att Jediismen som religion är oerhört flexibel då dess texter i mångt och mycket kan tolkas efter behag och därtill sker själva appliceringen av det religiösa budskapet i var Jediists vardag. Eftersom de är spridda över stora geografiska områden finns det inte heller någon som kontrollerar huruvida man individuellt tillämpar religionens budskap ”rätt eller fel”. Det faktum att religionen främst återfinns på Internet medför även att både dess tillgänglighet och anonymitet är stor. Jediisterna bestämmer själva *när* de vill ha kontakt samt med *vem* och därtill *hur* denna kommunikation ska genomföras. Det är fritt fram att välja mellan enskilda chattrum, öppna diskussioner, publicering av tankar i form av uppsatser eller att ta på sig rollen som undervisare eller elev.

---

⁸ Även Possamai påpekar att hans kategorier många gånger överlappar varandra (Possamai 2007, s. 76).

Genom att internalisera den Jedi- roll man automatiskt tilldelas av referensgruppen får man även tillgång till en ”extra” identitet som kan väljas att användas enbart i interaktion med andra Jediister på Internet eller integreras med vardagsidentiteten. Även om innehavandet av en Jedi- identitet kan te sig banal i samhället i stort, påvisar mitt empiriska material att den bidrar till en positiv självbild i Jediistens egna ögon. Ytterligare ett motiv som kan förklara Jediismens attraktion är att religionen kan utgöra ett andrum där man kan ta en paus från vardagen genom att ta steget in i en ”undervärld” fri från krav och måsten.

6. Slutlig diskussion

“There is only one religion, though there are hundred versions of it”

Ovanstående ord tillhör George Bernard Shaw (citerat i Macionis & Plummer 1997/2005, s. 486), författaren till mästerverket Pygmalion, och skrevs ned för över hundra år sedan. Själv tycker jag att de står sig än idag även om de hundra religionsversionerna har blivit ännu fler. Därtill säger denna gamla paroll också något om dagens pluralistiska samhälle, en verklighet med fler versioner än någonsin. Nutidsmänniskan i det euro- amerikanska kulturområdet besitter en, som Berger och Luckmann uttrycker det, ”medvetenhet om *alla* världars relativitet, inklusive ens egen, vilket nu subjektivt uppfattas som ”*en* värld” i stället för ”*världen*” (1966/2008, s.200). Som tidigare nämnt, bedömer jag denna samhällspluralitet både som förutsättning för Jediismens existens samt därtill ett ofrånkomligt faktum för att förstå de enskilda Jediisternas val.

Idag finns det inte längre ett obestridligt symbolsystem som klarar av att förse samtliga människor med ett meningsgivande mönster. Tvärtom har den sociokulturella, ekonomiska och politiska mångfalden ökat i komplexitet. Modern informationsteknologi har bidragit till ett tilltagande flöde av både människor, varor och idéer samt möjligheten att skapa och upprätthålla olika typer av gemenskaper över stora geografiska avstånd. Hade det inte varit för Internet hade Jediismen troligtvis inte ens existerat, åtminstone inte expanderat.

Men som alla mynt har även denna pluralitet en baksida. Ökad verklighetstillgång innebär också att alla versioner kan betvivlas, till och med ens egen. Charles Taylor, en av den samtida västvärldens främre filosofer, menar är några av nutidsmänniskans vanligaste frågor är just existentiella: Leder mitt liv till något? Har det ett värde? Försvinner det i intet? Man är rädd för tomheten, förluster, existentiell yrsel och meningslöshet (Geels & Wikström 1999/2006, s. 389). Likaledes ställer ökad valfrihet högre krav på att man faktiskt väljer något (utifrån det vi vet om våra alternativ, som Debra McCormick så smakfullt uttryckte det) och

ansvaret för att valet därtill blir bra ligger helt och hållet på den enskilda individens axlar. Vi har med andra ord blivit vår egen lyckas smed.

För att förstå valet av att *inte* välja en traditionell religion och därtill det faktum att trossystem i stil med Jediismen har utvecklats explosionsartat under de senaste decennierna, kan man peka på flera anledningar. Exempelvis sociologerna John J. Macionis och Ken Plummer menar att sekulariseringsprocessen i väst på många sätt är självbegränsande. Förklaringen ligger i att om etablerade statskyrkor blir mer och mer världsliga i ett försök att utvecklas i takt med det kringliggande samhället kan en möjlig bieffekt vara att de inte längre håller måttet för de människor som söker efter en mer uttalad spiritualitet (Macionis & Plummer 1997/2005, s. 505). I min undersökningsempiri framställs också den traditionella kyrkans kontakt med samhället som bekymmersam. Dock ligger problematiken i att det är själva samhället, inte kyrkan *per se*, som inte längre håller måttet. Förvisso är utfallet det samma då var informant uttrycker skepticism kring vad den traditionella kyrkan har att erbjuda. En misstro baserad just i dess allians med ett, i deras ögon, förtappat samhälle som egentligen skulle behöva räddas från sig själv.

Summerar man denna associationsbana med min egen utgångspunkt, att människan inte bara har fysiologiska och sociala anspråk, utan även existentiella behov är det inte svårt att se hur en religion som Jediism kan locka. Utan negativa tankeanknytningar erbjuds här den efterlängtdade placeringen av den egna subjektiva existensen i en större helhet. Därtill gör man det i mångt och mycket på sina egna premisser, eller åtminstone känns det så.

Utifrån socialkonstruktionismens ontologiska bas, som gör gällande att vi som sociala varelser inte bara formar den kultur vi lever i utan även *formas av den*, kan det individuella valet av religion delvis förklaras genom att rikta sökarljuset på samhället. Till saken hör att det jag själv finner mest intressant i min analys är faktiskt det svar jag hittills har avfärdat som simpelt, nämligen att basera valet av religion på att ”det passar mig” eller ”det känns bra”. Ett svar, som i mina ögon, sorglustigt nog är tätt sammanflätat med det faktum att samtliga informanter är en produkt av just det samhälle de själva missaktar, det västerländska, där val utefter personliga preferenser prioriteras högt. Att något känns eller passar bra är i dagens occidentala verklighet helt enkelt en bekräftelse på att man som väljande individ har gjort ett fullgott val.

6.1 Brister, bragder och förslag till vidare forskning

Uppsatsen du just har läst är frukten av personligt intresse och nyfikenhet och därtill en blandning av personliga preferenser och omständigheter. Själv vill jag betrakta den som ett ögonblicksfotografi av en verklighetsversion eller en förklaring av hur någonting såg ut vid ett bestämt tillfälle. Ett synsätt som också innebär ett erkännande av att jag själv är ansvarig för att ha både riktat kameran, valt vinkel och zoomat in.

Att mitt arbete överhuvudtaget har gått att genomföra är mycket tack vare mina informanter som villigt ställde upp på att besvara både frågor och följdfrågor, vilket jag är tacksam för. Samtidigt måste jag erkänna att deras ringa antal, åtta stycken, utgör en allvarlig brist då min undersöknings generaliserbarhet är låg. Fler informanter hade till exempel möjliggjort en enkätundersökning där ytterligare frågor hade kunnat besvaras såsom eventuella könsskillnader (finns det fler manliga Jediister än kvinnliga?), vilken socioekonomisk klass merparten tillhör och om det överhuvudtaget finns äldre Jediister. Därtill måste även mitt intervjusätt betraktas, då det lämnar mig med få försäkringar för att insamlad information är hundra procent sanningsenlig. Att intervjua via mail gör det omöjligt att kontrollera om informanterna verkligen är vad de utger sig för att vara och därtill ökar risken avsevärt för att de ”snyggar till” sina åsikter då de har god tid att tänka över och formulera sina svar. Samtidigt känner jag mig nöjd med det material jag slutligen samlade in och framför allt med mitt val av semistrukturerade intervjuer. Genom att låta informanterna själva utveckla sina svar och ställa följdfrågor fick jag tillgång till mycket information som jag inte ens hade förutsatt. Exempelvis det faktum att samtliga ställer sig ytterst kritiska till samhället, ett tema som slutligen kom att få plats i min analys, finns inte ens omnämnt i intervjuguiden.

Därtill hoppas jag att mitt verklighetsfoto kan sättas in i ett fotoalbum, eller ett större sammanhang om du så vill, och ser gärna att undersökningen kompletteras eller kompletterar fortsatt forskning av fenomenet. Själv skulle jag vilja läsa om Jediismens fysiska kyrka i Wales där det finns en församling som hänger sig åt meditation och erbjuder gudstjänster. Hur ser dessa ut? Ytterligare ett intressant område att undersöka är hur religioner som Jediism lanseras och marknadsförs. Vem är grundarna bakom de olika Internettemplen och vad fick dem att vilja starta en religion? Sist men inte minst vill jag även påpeka att Jediismen är *en* av hundratals nya religiösa rörelser (NRR), ett forskningsområde som jag själv tror kommer att expandera då det, åtminstone från ett religionssociologiskt perspektiv, helt enkelt är för uppseendeväckande för att ignoreras.

7. Källförteckning

Böcker:

Becker, Howard S. (1997) *Tricks of the Trade – how to think about your reasearch while you're doing it*. Chicago och London: The University of Chicago Press

Berger, Peter L. (1969) *Invitation till sociologi. Ett humanistiskt perspektiv*. Stockholm: Rabén & Sjögren.

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1966/2008) *Kunskapssociologi – hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Originaltitel: *The Social Construction of Reality – A Treatise in the Sociology of Knowledge*. 2:a upplagan Stockholm: W & W

Denscombe, Martyn (1998/2006) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Geels, Antoon & Wikström, Owe (1999/2006) *Den religiösa människan – en introduktion till religionspsykologin*. 5:e upplagan. Stockholm: Natur och Kultur

Johannessen, Asbjorn & Tuft, Per Arne (2003) *Introduktion till Samhällsvetenskaplig Metod*. Malmö: Liber AB

Macionis, John J. & Plummer, Ken (1997/2005) *Sociology A Global Introduction*. 3:e upplagan. Essex: Pearson Educational Limited.

May, Tim (1997/2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

Partridge, Christopher (2004) *Alternative Spiritualities, New Religions, and the Reenchantment of the West*. I Lewis, James R. (red) *New Religious Movements*. Oxford och New York: Oxford University Press

Possamai, Adam (2005) *In Search of New Age Spiritualities*. Hampshire och Burlington: Ashgate Publishing

Possamai, Adam (2007) *Religion and Popular Culture – A Hyper-real Testament*. Bryssel: P.I.E. Peter Lang

Widerberg, Karin (2002) *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur

Uppslagsverk:

Religion (1998) Ingår i *Nationalencyklopedin*. Höganäs: Bra Böcker AB.

Essä:

McCormick, Debra (2006) *From Jesus Christ to Jedi Knight – validity and viability of new religious movements in late modernity*. In Proceedings Social Change in the 21st Century Conference 2006, Queensland University of Technology. Accessed from <http://eprints.qut.edu.au>

Tidningsartikel:

Moyer, Bill (26 April, 1999) Time Magazine. *Of Myth and Men* Vol 153 Nu. 16

Internetkällor:

http://en.wikipedia.org/wiki/Jedi_census_movement [2009-02-02]

<http://templeoftheforce.org/> [2009-02-02]

<http://templeoftheforce.org/modules/news/article.php?storyid=152> [2009-02-30]

www.vr.se [2009-02-30]

<http://www.vr.se/huvudmeny/etikforforskare.4.3840dc7d108b8d5ad5280004294.html>
[2009-02-30]

http://209.85.129.132/search?q=cache:sjr_CkoMo9MJ:sv.wikipedia.org/wiki/Obi-Wan_Kenobi+obi+wan+kenobi&cd=1&hl=sv&ct=clnk [2009-03-27]

8. Bilaga

Intervjuguide

Part One.

1. Name:
2. Jedi name (if any):
3. Age:
4. Sex:
5. Years in education:
6. Current occupation:
7. Civil status:
8. What do you like doing with you free time?
9. How much time do you spend on Internet per day (on average)?
10. How much time do you spend on Jedi-related web surfing?
11. How long have you been a Jediist?
12. Which church (web page) are you part of?
13. Which rank do you have?
14. Do you consider yourself as active in your church's activities /forums? Why / Why not?

Part Two.

15. How did you come across the Jedi religion?
16. Why did you find the religion attractive?
17. Do you feel that Jediism fulfils your religious requirements? Would you consider it the same, better or worse than (any) other religion(s) you are/ have been in contact with?
18. Do you have any other religious affiliation besides Jediism? If so, which one? How do you feel about the combination?
19. What do you think about the fact that Jediism mainly exists on Internet? Does it work well for you? What are the pros and cons?
20. Have you ever met any of the church's members in real life? If not, would you want to?
21. How big of a part of the Jedi church would you classify as spiritual and how much is about social relations / company?
22. If you ever felt lonely or needed comfort, do you think you would find solace in the Jedi religion? Why / Why not?
23. Would you consider the Jedi religion as a good option in a state of crisis (stressful life situations/ death of a beloved one etc.)? Why / Why not?
24. According to you, how close is the relation between today's Jediism and the Star Wars movies?
25. How do you feel about the fact that Jediism is "man- made", in other words, that it was created by George Lucas, a human being just like you and me?
26. How do people in your surroundings react when they find out that you are a Jediist?
27. Are any of your friends or anyone in your extended family also a Jediist?
28. What is a serious Jediist according to you? Could you describe him / her?

Part Three.

29. What does the concept of 'religion' mean to you?
30. What must a religion contain to be classified as such in your eyes?
31. Would you consider yourself as religious, spiritual, neither or both? Why / why not?
32. Have you tried other religious systems before finding Jediism?
33. Do you know what the meaning of life is? If so, tell me about it please!

Please, feel free to add whatever information you feel is missing or if there is any other thing you think I should know about. Thank you!

Amelie